

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Π/ΘΜΙΑΣ, Δ/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Π/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Αν. Πασχαλίδου
Τηλέφωνο: 210-3443422

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθ. Προτεραιότητας:

Αθήνα, 17-04-2024
Αρ. Πρωτ. 40413/ΓΔ4

ΠΡΟΣ:

- Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης
- Δ/νσεις Π/θμιας & Δ/θμιας Εκπ/σης
- Συμβούλους Εκπ/σης Π.Ε. & Δ.Ε. (μέσω των Δ/νσεων Π.Ε. & Δ.Ε.)
- Σχολικές μονάδες Π.Ε. & Δ.Ε. (μέσω των Δ/νσεων Π.Ε. & Δ.Ε.)
- Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών
info@sivitanidios.edu.gr

ΚΟΙΝ:

Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής
Τεχνολογίας Κώστα Κοτσανά
Υπόψη: κ. Ουρανίας
Πανταζοπούλου
infokotsanas@gmail.com

ΘΕΜΑ: Έγκριση υλοποίησης εκπαιδευτικού προγράμματος

- Σχετ.: 1. Το με αρ. πρωτ. 2952/29-03-2024 έγγραφο του Ι.Ε.Π.
2. Το άρθρο 1 της υπό στοιχεία 1614/Υ1/08-01-2020 ΚΥΑ (Β' 8)

Απαντώντας στο με αρ. πρωτ. εισ. Ι.Ε.Π 42280/30-07-2023 αίτημα που αφορά σε έγκριση υλοποίησης εκπαιδευτικού προγράμματος και λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (πράξη 18/28-03-2024 του Δ.Σ.), σας γνωρίζουμε ότι **εγκρίνεται** η υλοποίηση του προγράμματος με τίτλο: «**Επικοινωνία – Κρυπτογραφία στην Αρχαία Ελλάδα**» του *Μουσείου Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας Κώστα Κοτσανά*, για τα σχολικά έτη **2023-2024** και **2024-2025**.

Οι μαθητές/-τριες που θα συμμετέχουν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Επικοινωνία – Κρυπτογραφία στην Αρχαία Ελλάδα» θα έχουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας κυρίως μεταξύ μεγάλων αποστάσεων μεταξύ πομπού και δέκτη, για την αποστολή μηνυμάτων.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος αποτελεί συνέχεια της ξενάγησης που πραγματοποιείται για τους μαθητές στο Μουσείο, με σκοπό να μνηθούν οι μαθητές/-τριες να στην επιστήμη της αρχαίας ελληνικής τεχνολογίας, και μέσα από την παρουσίαση των ανακατασκευασμένων εφευρέσεων που υπάρχουν στο Μουσείο, να αντιληφθούν τη λειτουργία των εφευρέσεων της αρχαιότητας.

Συγκεκριμένα παρουσιάζονται: ο κρυπτογραφικός δίσκος του Αινεία, η πυρσεία και οι φρυκτωρίες, ο υδραυλικός τηλεγράφος του Αινεία και η κρυπτεία ή λακωνική σκυτάλη. Επίσης, οι μαθητές/-τριες θα δημιουργήσουν τα δικά τους κρυφά μηνύματα τα οποία θα αποστείλουν στα άλλα μέλη της ομάδας με σκοπό την αποκρυπτογράφησή τους. Με τη βοήθεια των μουσειοπαιδαγωγών του Μουσείου Κοτσανά πραγματοποιείται μια σύντομη παρουσίαση των εφευρέσεων (4 διαφορετικές εφευρέσεις) και γίνεται η επεξήγηση των εφευρέσεων και της πρακτικής τους λειτουργίας, προ της εφαρμογής τους από τους/τις μαθητές/-τριες. Οι μαθητές/-τριες εισάγονται στην κρυπτογραφία μέσω των ερωταπαντήσεων. Οι μαθητές/-τριες του Δημοτικού προσπαθούν να στείλουν μηνύματα στους συμμαθητές/-τριες τους μέσω των κρυπτογραφικών δίσκων και σχηματίζοντας μικρές ομάδες γράφουν μηνύματα σε λεπτές ταινίες δέρματος σχηματίζοντας τα δικά τους μηνύματα στο χαρτί πριν τα καταγράψουν στην κρυπτεία. Οι μαθητές/-τριες του Γυμνασίου - Λυκείου στέλνουν μηνύματα στους/στις συμμαθητές/-τριες τους μέσω των κρυπτογραφικών δίσκων ή της λακωνικής σκυτάλης. Επίσης, χρησιμοποιούν τον υδραυλικό τηλεγράφο, την πυρσεία και τις φρυκτωρίες.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα διενεργείται εντός του σχολικού ωραρίου και η χρονική του διάρκεια ορίζεται στις 2 (δύο) διδακτικές ώρες. Στο Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας Κώστα Κοτσανά στην Αθήνα πραγματοποιούν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα οι: Ισαβέλλα Ντε Βιλλιέρς, Διονύσιος Αγγελής, Άννα – Καλλιόπη Καρβαίνη και Δημήτριος Γαλάνης - Κολίντζας και στο Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας Κώστα Κοτσανά στην Αρχαία Ολυμπία οι: Λιαροπούλου Θεοδώρα και Χαρβαλή Αικατερίνη.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Επικοινωνία - Κρυπτογραφία στην Αρχαία Ελλάδα» έχει ποικίλες διασυνδέσεις με τα Προγράμματα Σπουδών του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου και τα αντίστοιχα γνωστικά αντικείμενα όπως η Ιστορία, η Γλώσσα και τα Αρχαία Ελληνικά, παράλληλα προσφέρεται για διδακτική αξιοποίηση σε ποικίλα διδακτικά αντικείμενα σε ενότητες σχετικές με την τεχνολογία, τις εφευρέσεις και την επικοινωνία. Συγκεκριμένα, οι μαθητές/-τριες πέραν των γνώσεων και των δεξιοτήτων που θα αναπτύξουν- έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με τις εφευρέσεις που τοποθετούνται από τον 7ο έως τον 3ο αι. π.Χ. και να συνδέσουν αυτές τις εφευρέσεις με όσα έχουν διδαχθεί στο σχολείο: οι μαθητές/-τριες του Δημοτικού μέσα από το μάθημα της Ιστορίας Γ' και Δ' τάξης του Δημοτικού και οι μαθητές/-τριες της Α' τάξης Γυμνασίου και Α' τάξης Λυκείου με το μάθημα της Αρχαίας Ιστορίας. Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται, παρουσιάζει αξιοσημείωτη ποικιλία, γίνεται φορέας πληροφοριών και εμπλουτίζει το μάθημα της Ιστορίας, διευκολύνοντας διαθεματικές προσεγγίσεις. Το εν λόγω υλικό (ιστορικά στοιχεία για την κρυπτογραφία) συμβάλλει στον εμπλουτισμό των διδακτικών στόχων και στον μετασχηματισμό τους σε ικανότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις, που καθιστούν τους μαθητές/-τριες με δημιουργική σκέψη, ικανούς να λαμβάνουν πρωτοβουλίες και να συνεργάζονται. Επιπλέον, αναπτύσσει την παρατηρητικότητά τους και τους ενθαρρύνει να εκφράσουν σκέψεις. Το προτεινόμενο πρόγραμμα έχει τη δυνατότητα υλοποίησης σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο της

σχολικής χρονιάς και προβλέπει διαφοροποιήσεις στην προσέγγιση των μαθητών/-τριών ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες των Γ', Δ', Ε', ΣΤ' τάξεων του Δημοτικού, όλων των τάξεων Γυμνασίου, Γενικού και Επαγγελματικού Λυκείου όλων των σχολικών μονάδων Γενικής και Ειδικής εκπαίδευσης της χώρας, χωρίς οικονομική επιβάρυνση, και **εγκρίνεται υπό τις εξής προϋποθέσεις:**

1. Η συμμετοχή των μαθητών/-τριών στο εν λόγω πρόγραμμα να είναι προαιρετική και να πραγματοποιείται με τη σύμφωνη γνώμη της Διεύθυνσης και του Συλλόγου Διδασκόντων/-ουσών, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία για την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Η μετακίνηση μαθητών/-τριών, να γίνεται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία για τις διδακτικές/εκπαιδευτικές επισκέψεις και εκπαιδευτικές εκδρομές.
2. Να μην παρακωλύεται με οποιονδήποτε τρόπο η εύρυθμη λειτουργία των σχολικών μονάδων.
3. Η παρουσία του/της εκπαιδευτικού της τάξης κρίνεται απαραίτητη κατά την υλοποίηση του προγράμματος.
4. Η συμμετοχή των μαθητών/-τριών στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα να γίνεται με την ενυπόγραφη συγκατάθεση των γονέων/κηδεμόνων τους.
5. Το κόστος -αν προβλέπεται- συμμετοχής των μαθητών/-τριών στο εν λόγω εκπαιδευτικό πρόγραμμα να συνεκτιμάται από τη Διεύθυνση και τον Σύλλογο Διδασκόντων/-ουσών.
6. Να τηρείται το θεσμικό πλαίσιο περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων/-ουσών μαθητών/-τριών, εκπαιδευτικών και γονέων/κηδεμόνων, βάσει της κείμενης νομοθεσίας.
7. Να μην επιτρέπεται σε καμία περίπτωση η βιντεοσκόπηση, φωτογράφιση και μαγνητοφώνηση μαθητών/-τριών, χωρίς την ενυπόγραφη συγκατάθεση των γονέων/κηδεμόνων τους.
8. Να μην προκύπτει από τη δράση με οποιονδήποτε τρόπο άμεση διαφήμιση εταιριών/προϊόντων/φορέων/υπηρεσιών.
9. Η υλοποίηση του προγράμματος να μην υπερβαίνει τις **δύο (2)** διδακτικές ώρες για την Γενική Εκπαίδευση και **έως τις έξι (6)** ώρες για την Ειδική Εκπαίδευση.
10. Ο χώρος υλοποίησης του εν λόγω προγράμματος να πληροί τις προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις και να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται απόλυτα η ασφάλεια των μαθητών/-τριών.
11. Το σχετικό συνοδευτικό εκπαιδευτικό υλικό να διατίθεται δωρεάν και να είναι ελεύθερο προς χρήση στους/στις εκπαιδευτικούς.
12. Να τεθεί υπόψη των Συμβούλων Εκπαίδευσης, καθώς και των Υπευθύνων Σχολικών Δραστηριοτήτων των οικείων Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, ώστε να αξιοποιηθεί αναλόγως σε συναφείς δράσεις που υλοποιούνται στην περιοχή ευθύνης τους.

13. Να υπάρχει συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς Γενικής και Ειδικής Εκπαίδευσης, το Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π., όπου υπάρχει, προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες προσαρμογές κατά την υλοποίηση του προγράμματος.

14. Τη δέσμευση των συντελεστών ότι θα αποστείλουν στο Ι.Ε.Π. με την ολοκλήρωση του προγράμματος τον πλήρη φάκελο αξιολόγησής του για κάθε σχολικό έτος υλοποίησης.

15. Τη δέσμευση των συντελεστών ότι στην περίπτωση έγκρισης του ανωτέρω προγράμματος από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., δεν θα πραγματοποιηθεί μελλοντική εμπορική του διάθεση/αξιοποίηση με την αναφορά της συγκεκριμένης έγκρισης.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο και την υλοποίηση του εν λόγω εκπαιδευτικού προγράμματος, παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι/-ες να επικοινωνούν με την εκπρόσωπο του φορέα υλοποίησής του κ. Ουρανία Πανταζοπούλου στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

infokotsanas@gmail.com.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ

Εσωτ. Διανομή

- Γενική Δ/νση Σπουδών Π.Ε. & Δ.Ε.
- Δ/νση Σπουδών, Προγρ/των & Οργάνωσης Π.Ε.
- Δ/νση Σπουδών, Προγρ/των & Οργάνωσης Δ.Ε., Τμ. Α΄
- Δ/νση Ειδικής Αγωγής & Εκπαίδευσης
- Δ/νση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Τμ. Α΄
- Δ/νση Υποστήριξης Εκπ/κών Προγραμμάτων Αειφορίας
- Δ/νση Εκπ/κής Τεχνολογίας & Καινοτομίας, Τμ. Α΄

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ